

Contourennota

Lokaal jeugd- en gezinsteam Kaag en Braassem

Samen sterk voor jeugdigen en gezinnen

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding

Deel A Inhoudelijke ontwikkeling

Hoofdstuk 2 Context en samenwerking

Hoofdstuk 3 Doelen en uitgangspunten

Hoofdstuk 4 Landelijke ontwikkelingen en kaders

Deel B Organisatorische ontwikkeling

Hoofdstuk 5 Taken en functies jeugd- en gezinsteam

Hoofdstuk 6 Organisatorische borging

Hoofdstuk 7 Huidige cijfers

1. Inleiding

Inleiding

Het fundament van ons jeugdstelsel wordt gevormd door de sociale basis, die in alle kernen van Kaag en Braassem aanwezig is. De inwoners en de professionals in deze kernen zijn betrokken bij het opvoeden en opgroeien van kinderen en jongeren en zijn bereid om bij te dragen aan de hun ontwikkeling. De sociale basis biedt de meeste kinderen en gezinnen voldoende hulp en ondersteuning bij opvoedvragen. Maar sommige kinderen en gezinnen hebben meer (specialistische) hulp nodig. Onze gemeente heeft medio februari 2023 besloten om hiervoor een lokaal jeugd- en gezinsteam in te richten (vaststelling bestuursopdracht 28 maart 2023). In deze notitie schetsen we de contouren van dit jeugd- en gezinsteam: de lokale context van/ samenwerkingsrelaties voor het jeugd- en gezinsteam (hoofdstuk 2), de beoogde doelen en resultaten (hoofdstuk 3), de taken en functies van het team (hoofdstuk 4) en de organisatorische borging (hoofdstuk 5). Deze contourenschets vormt de basis voor de inrichting en uitvoering van het jeugd- en gezinsteam. In dit hoofdstuk gaan we nader in op de positie van het jeugd- en gezinsteam binnen het netwerk rond jeugdigen en gezinnen en op de lokale kaders voor het jeugd- en gezinsteam.

Huidige situatie

De jeugdhulp wordt tot en met einde van dit jaar uitgevoerd door GO! voor jeugd. Het gaat hierbij om alle vormen van jeugdhulp (gesloten jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering uitgezonderd) en om de toegang tot jeugdhulp. Het contract met GO! loopt eind 2023 af en kan niet meer verlengd worden. Het was de bedoeling om samen met gemeenten Nieuwkoop en Alphen aan den Rijn de jeugdhulp per 2024 vorm te geven. Dit is om meerdere redenen niet gelukt. Daarom heeft de gemeente ervoor gekozen om lokaal een jeugd- en gezinsteam in te richten en voor de specialistische hulp aan te sluiten bij de overeenkomsten die op regionaal niveau zijn afgesloten.

Context

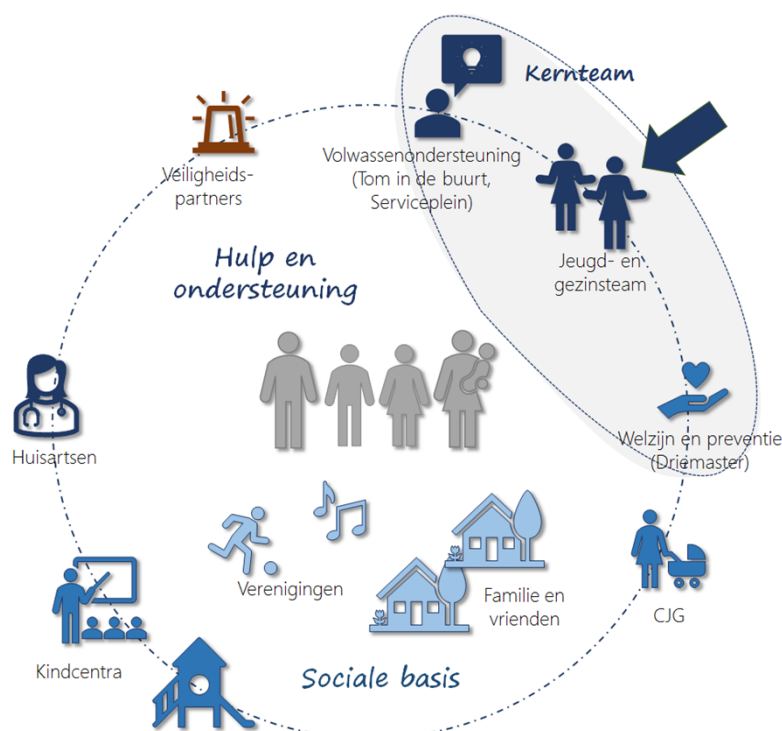
Het jeugd- en gezinsteam staat niet op zichzelf. Het team is één van de vormen van hulp en ondersteuning die wij als gemeente aanbieden binnen het brede aanbod aan voorzieningen op de verschillende leefdomeinen. Het inrichten van het jeugd- en gezinsteam en de inzet van het team moet daarom in samenhang worden gezien met de andere vormen van hulp en ondersteuning die wij binnen het sociaal domein bieden, zoals de hulp- en ondersteuning voor volwassenen via Tom in de buurt of inkomensondersteuning via het Serviceplein.

De jeugdhulp is afhankelijk van een 'sterke sociale basis', van goede voorzieningen in de gemeente (zoals sport, cultuur, onderwijs, kinderopvang) en een sterk formeel en informeel

netwerk rondom kinderen en gezinnen. Denk hierbij aan volwassenen op wie ze kunnen steunen, bij wie ze terecht kunnen bij vragen en op wie ze, indien nodig, terug kunnen vallen., zoals familie, vrienden en vrijwilligers bij verenigingen. Het formele netwerk bestaat uit beschikbare professionals aan wie ze vragen kunnen stellen, als ze zich zorgen maken of vragen hebben over opvoeden, opgroeien of gezondheid, zoals leraren, huisartsen, professionals van het CJG en jongerenwerkers (welzijn en preventie van De Driemaster). Het is de bedoeling dat het jeugd- en gezinsteam nauw aansluit bij de lokale infrastructuur, voor een goede signalering en het vinden van passende oplossingen die aansluiten bij de leefsituatie van inwoners. In hoofdstuk 2 gaan we nader in op het netwerk van partners die zich voor jeugdigen en gezinnen uit onze gemeente inzetten en op de samenwerking met het jeugd- en gezinsteam.

Goede hulp is een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Goede jeugd- en gezinshulp is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Belangrijk is dat professionals elkaar en elkaars expertise kennen en erkennen en elkaar opzoeken. Dat er korte lijnen zijn waardoor snel geschakeld kan worden. Belangrijke voorwaarde is een duidelijke communicatie, een gezamenlijke visie en heldere verwachtingen. Daarom is deze contourenschets opgesteld samen met professionals van GO!, onderwijs, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, De Driemaster en Tom in de buurt. Het gaat om samen werken, over schotten van opdrachten, organisaties of wet- en regelgeving heen en buiten de lijntjes kleuren als dat nodig is. De afgelopen periode is er hard gewerkt aan het verbeteren van de samenwerking tussen jeugdhulp en de andere professionals (Samen sterk voor de jeugd), dit is o.a. vastgelegd in een stroomschema. Deze samenwerking die tot nu toe is opgebouwd willen we behouden en verder versterken. Daarbij willen we ook aandacht besteden aan afspraken als de samenwerking niet goed verloopt of als er verschil van inzicht is over de in te zetten hulp of als het niet lukt om passende hulp in te zetten.

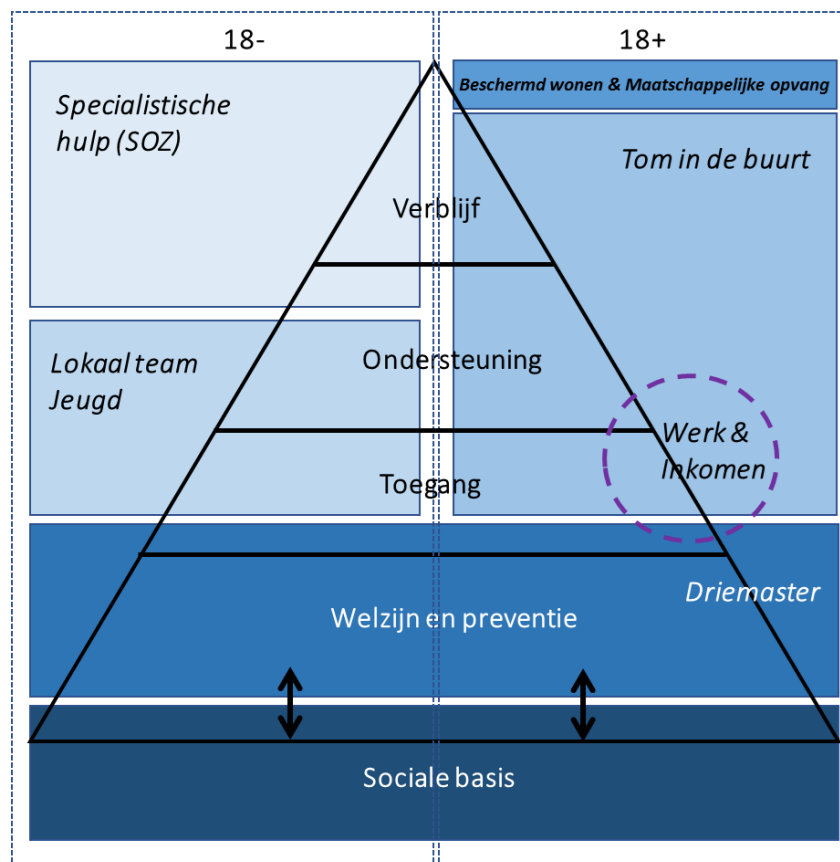
Omgevingsvisie

Het jeugd- en gezinsteam draagt bij aan realiseren van gewenste beweging (Omgevingsvisie)

Het jeugd- en gezinsteam is een essentieel instrument om te sturen op de verdere transformatie van de jeugd- en gezinshulp en op de inzet van professionele ondersteuning en specialistische voorzieningen. Het jeugd- en gezinsteam draagt bij aan de gewenste beweging die in de Omgevingsvisie van onze gemeente beschreven is:

- van zorgen voor ... naar zorgen dat;
- van gelijkheid/uniformiteit en eenheid ... naar differentiatie en diversiteit;
- van reactief ... naar proactief;
- van de kwaal centraal ... naar de oplossing centraal;
- van dure, specialistische, individuele zorg ... naar ondersteuning in en door de samenleving;
- van aanbodgericht ... naar vraag-/behoeftegericht, maatwerk;
- van focus op ziekte en zorg ... naar aandacht voor gezondheid en gedrag.

Om de beoogde beweging en de doelen uit de Omgevingsvisie te realiseren en te komen tot een vernieuwend aanbod, moeten de professionals die zich inzetten voor kinderen en gezinnen (nulde, eerste en tweede lijn) goed met elkaar samenwerken.

Deel A

Inhoudelijke ontwikkeling

2. Context en samenwerking

Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we nader in op de verschillende partners die zich in onze gemeente inzetten voor jeugdigen en gezinnen en met wie het jeugd- en gezinsteam nauw moet samenwerken.

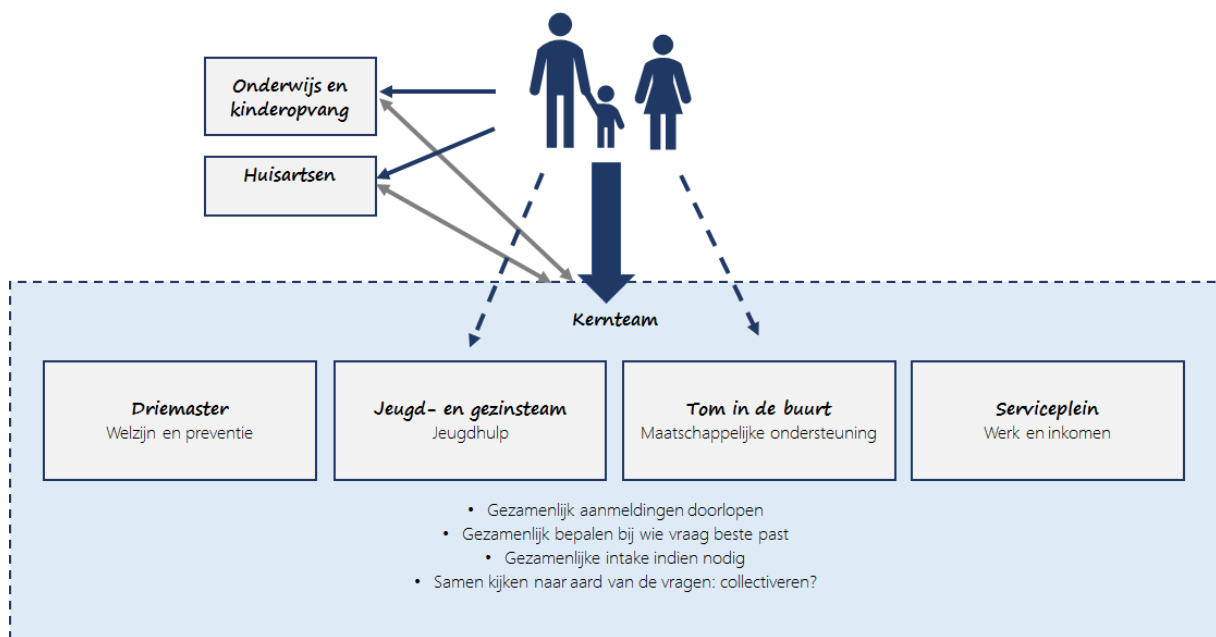
Integrale toegang

Kernteam

Uit casusonderzoek van Ketenbreed leren (2022) blijkt dat bij 72% van de jongeren in residentiële jeugdzorg sprake was van ouderproblematiek. Ouders kampen met schulden, psychische problemen of een verslaving. Hierdoor kunnen zij de zorg voor hun kinderen niet altijd goed op zich nemen. Ook uit andere onderzoeken blijkt dat vaak sprake is van gezinsproblematiek of een combinatie van problematiek bij ouders en bij kinderen. Om ervoor te zorgen dat de (verschillende) problemen herkend worden en dat een goede oplossing wordt gevonden, werken we vanaf 2024 met een integrale toegang: het Kernteam. Het Kernteam is geen apart team, maar een (beoogde) multidisciplinaire samenwerking tussen het Jeugd- en gezinsteam, De Driemaster, Tom in de buurt en het Serviceplein om een integrale blik en aanpak te borgen. Onderzocht wordt of ook andere professionals en partners vanuit de gezondheidszorg (zoals huisartsen en verslavingszorg) kunnen aansluiten bij dit overleg.

Proces

Inwoners met een hulpvraag kunnen zich ten alle tijden melden bij het Kernteam, het jeugd- en gezinsteam of bij de andere partners. Weten inwoners niet waar ze hun vraag kunnen stellen, dan kunnen ze terecht bij het Kernteam. De inkomende aanmeldingen worden binnen het Kernteam besproken in een breed multidisciplinair overleg, als dit van inhoudelijke meerwaarde is. Deze meerwaarde is er als bij de triagering het vermoeden bestaat dat er sprake is van problemen op meerdere leefgebieden en/of bij zowel de kinderen als de ouder(s). Tijdens dit overleg wordt besproken bij welke partner de ondersteuningsvraag het best past en kijken we in gezamenlijkheid wie de casus oppakt/oppakken. De komende periode wordt dit nader uitgewerkt met de partners binnen het Kernteam.

Stroomschema

Het afgelopen jaar is veel geïnvesteerd in de samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang, De Driemaster en GO! voor jeugd. Dit heeft een stroomschema opgeleverd die het proces weergeeft wanneer professionals elkaar kunnen/moeten betrekken bij hulpvragen van kinderen/ouders. Dit stroomschema wordt in 2023 doorontwikkeld met de huisartsen en de jeugdgezondheidszorg. Dit stroomschema vormt een basis voor de samenwerking. Het stroomschema is als bijlage bijgevoegd.

Samenwerking met De Driemaster en de jeugdgezondheidszorg

Als gemeente willen we een beweging realiseren van zorg naar welzijn en van individueel naar collectief. Het jeugd- en gezinsteam kan én moet hierin, samen met De Driemaster en de jeugdgezondheidszorg, een belangrijke rol vervullen. Dit door samen met De Driemaster en de jeugdgezondheidszorg signalen/veel voorkomende vragen uit te wisselen en hierop een collectief (preventief) aanbod te (laten) organiseren. Maar ook door per casus te kijken of een duurzame oplossing binnen de sociale basis gevonden kan worden zodat jeugdhulp niet of slechts tijdelijk ingezet hoeft te worden. Op deze manier willen we het beroep op (specialistische) jeugdhulp verkleinen en uiteindelijk daarmee de kosten van jeugdhulp verlagen.

Uit gesprekken met professionals komt naar voren dat de kansen voor de kinderen in Kaag en Braassem vooral bij de ouders liggen. Inzet van welzijn en preventie richting ouders is daarom van groot belang. Het jeugd- en gezinsteam moet nauw samenwerken met De Driemaster, expertise en signalen inbrengen en samen werken aan een collectief aanbod. De komende tijd wordt een nieuw Programma Welzijn en Preventie opgesteld. Daarbij wordt ook gekeken naar de knip tussen welzijn en preventie en het jeugd- en gezinsteam maar zeker ook naar de wijze waarop zij elkaar

kunnen versterken en naar de wijze waarop de beoogde beweging van zorg naar welzijn kan worden gerealiseerd.

Ook samenwerking met het CJG/de jeugdgezondheidszorg is van groot belang. De jeugdgezondheidszorg ziet alle kinderen en heeft een brede expertise, die veel meer dan nu ingezet kan worden (mits er voldoende capaciteit is).

Pedagogische inzet op onderwijs en kinderopvang

Belangrijk in de samenwerking is de zichtbare aanwezigheid van pedagogen op de kindcentra binnen de gemeente. Pedagogen die vragen tijdig kunnen signaleren en kunnen oppakken. Die voldoende tijd hebben om de vragen van kinderen, ouders en professionals op de kindcentra (IB'ers, pedagogisch coaches, leerkrachten en leiding op de kindcentra) te beantwoorden. Het is belangrijk om ook in 2024 de inzet van deze pedagogen te continueren en uit te breiden, zodat zij ook trends en ontwikkelingen kunnen signaleren, een collectief aanbod kunnen organiseren en kennisoverdracht richting de professionals op de kindcentra kunnen verzorgen.

De pedagogen vervullen een brugfunctie tussen kindcentra, welzijn en preventie en jeugdhulp. Het is belangrijk dat er korte lijnen zijn tussen deze pedagogen en welzijn en preventie om zo hulp vanuit de sociale basis te kunnen inzetten. Het is ook belangrijk dat er korte lijnen zijn met het jeugd- en gezinsteam, om zo snel mogelijk jeugdhulp in te kunnen zetten, indien dit nodig is. De pedagogen moeten daarom onderdeel zijn van het jeugd- en gezinsteam (sluiten aan bij aanmeldoverleg). De precieze positionering en financiering van de pedagogen wordt de komende periode uitgewerkt.

Samenwerking met huisartsen

Huisartsen vervullen van oudsher een belangrijke rol in Kaag en Braassem. Zij kennen de gezinnen en hun context. Omdat huisartsen en de professionals van het jeugd- en gezinsteam in hetzelfde gezin actief kunnen zijn, vinden we het belangrijk dat zij goed samenwerken. Daarnaast zijn huisartsen wettelijk verwijzers voor jeugdhulp. Om deze samenwerking vorm te geven, krijgen de huisartsen een vast contactpersoon en zal periodiek een professional van het jeugd- en gezinsteam aanwezig zijn op de praktijk (voor consultatie en advies, het voeren van gesprekken e.d.). Daarnaast zal in ieder geval twee keer per jaar een overleg plaatsvinden tussen huisartsen, het jeugd- en gezinsteam en de gemeente.

In 2023 worden nadere afspraken gemaakt over het delen van informatie tussen het jeugd- en gezinsteam en de huisartsen en vice versa en over de samenwerking tussen het jeugd- en gezinsteam en de huisartsen. Daarnaast wordt gekeken:

- of het convenant dat in 2015 is opgesteld, bijstelling behoeft
- of we kunnen komen tot vaste "begeleidingsroutes" op het gebied van bijvoorbeeld echtscheidingsproblematiek, diagnostiek en behandeling bij ADHD/ASS en KOPP-kinderen.

Samenwerking met veiligheid

Bij landelijke ontwikkelingen is het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming geschetst. Al vooruitlopend op dit toekomstscenario is samenwerking met partners op het gebied van veiligheid belangrijk. Denk hierbij aan Veilig thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, de Jeugdbeschermingstafel (JBT) en de gecertificeerde instellingen (GI's). Wij hebben als gemeente al samenwerkingsafspraken afgesloten (op (boven-)regionaal niveau) met Veilig thuis en met de Raad voor de Kinderbescherming. De lokale invulling gaan we in 2023 verder verkennen, samen met Nieuwkoop.

3. Leidende principes, doelen en uitgangspunten

In dit hoofdstuk schetsen we de leidende principes, uitgangspunten en gemeentelijke doelen, waaraan het jeugd- en gezinsteam in nauwe samenwerking met haar partners werkt.

Leidende principes

Leidende principes zijn vuistregels die richting geven aan het beleid en de uitvoering. Voor het lokale jeugd- en gezinsteam zijn deze leidende principes als volgt:

***Ouders zijn primair verantwoordelijk** voor het veilig en gezond opgroeien van hun kinderen en voeren zoveel mogelijk zelf de regie over de keuzes die zij daarin maken. Als er behoefte is aan meer zorg of ondersteuning dan vanuit de sociale basis geboden kan worden zoeken we passend hulpaanbod door de juiste zorg op de juiste plek.*

***Jeugdigen en gezinnen zijn uniek.** De hulp die geboden wordt, is dan ook geen standaardproduct, maar is divers, duurzaam, innovatief en op maat gesneden. De hulpvraag, de vraag achter de vraag, talenten en mogelijkheden van de inwoner staan centraal, waarbij de beschikbare hulp vanuit de eigen omgeving wordt meegenomen. Het jeugd- en gezinsteam biedt aan jeugdigen en/of gezinnen een (duurzame) oplossing voor de hulpvraag.*

***De professional sluit aan bij de belevingswereld van de jeugdige/het gezin** en stuurt (waar nodig) de situatie bij. Passend hulpaanbod komt tot stand op basis van gedeelde besluitvorming tussen de professional en het gezin. Daarbij heeft de professional voldoende ruimte om buiten de gebaande paden te treden en maatwerk te bieden. Er is toekomstperspectief voor de jeugdige, ook na zijn/haar 18^e verjaardag.*

***Hulp is gericht op het oplossen van een probleem**, niet op het bestrijden van symptomen. Wanneer jeugdigen en/of ouders een vraag hebben, wordt deze vraag integraal benaderd en wordt met ouders en jeugdigen gezocht naar de oorzaak van de vraag/het probleem. Als dit bij de ouders ligt, moet dat eerst of minimaal tegelijkertijd worden opgepakt in samenwerking met partners. Waar mogelijk maken we daarbij de beweging van individueel naar collectief.*

Doelen

Als gemeente willen we kwalitatief goede en voor ons als gemeente betaalbare jeugd- en gezinshulp realiseren, waarmee we de doelen van de Omgevingsvisie en het coalitieakkoord realiseren:

1. Kinderen moeten in een veilige omgeving kunnen opgroeien en een goede start kunnen maken in hun leven.
2. We streven naar gelijke kansen voor ieder kind! Alle kinderen hebben gelijke kansen en rechten om zelfstandig mee te doen aan de samenleving!
3. Kinderen zijn weerbaar en kunnen omgaan met de uitdagingen in het leven.

4. Ouders zijn toegerust om voor hun kinderen te zorgen en hen op te voeden. Ieder kind krijgt de liefde die het verdient en ieder kind wordt gehoord en gezien.
5. Als een kind of gezin professionele hulp nodig heeft, wordt deze in de leefomgeving van het kind of het gezin geboden, waarbij wordt aangesloten op de vraag en mogelijkheden van het kind en het gezin.

Uitgangspunten

We kennen de volgende uitgangspunten voor het jeugd- en gezinsteam:

1. Het bieden van jeugd- en gezinshulp is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het jeugd- en gezinsteam, professionals, partners en inwoners.
2. Het jeugd- en gezinsteam werkt gezinsgericht: het gezin en diens omgeving wordt centraal gesteld.
3. Het jeugd- en gezinsteam voert een brede (integrale) analyse uit, indien nodig in nauwe samenwerking met haar partners, en werkt hierbij over de schotten van organisaties, opdrachten en wet- en regelgeving heen om te komen tot passende hulp.
4. Het jeugd- en gezinsteam werkt daar waar de kinderen en gezinnen zijn, waaronder op de kindcentra in de verschillende dorpen en wijken.
5. Het jeugd- en gezinsteam werkt doelgericht en vanuit de methodiek positieve gezondheid.

Deze uitgangspunten worden nader uitgewerkt in hoofdstuk 5 "Taken en functies jeugd- en gezinsteam".

4. Landelijke ontwikkelingen en kaders

In dit hoofdstuk schetsen we de belangrijkste landelijke ontwikkelingen die van invloed (kunnen) zijn op de taken van het jeugd- en gezinsteam. Dit zijn nadrukkelijk landelijke kaders. Op sommige onderdelen willen wij met ons lokale jeugd- en gezinsteam verder gaan dan de beschreven landelijke kaders. Zo willen we niet dat het jeugd- en gezinsteam zorg alleen afstemt met partners (punt 7 van de basisfuncties), we willen dat het jeugd- en gezinsteam en partners daadwerkelijk samenwerken vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Basisfuncties lokale team

Landelijk zijn basisfuncties vastgesteld voor lokale teams. Deze zijn beschreven in het rapport van KPMG. Deze basisfuncties zijn onlangs uitgebreid in het rapport Verkenning (financiële) potentie stevige lokale teams (KPMG, Verwey Jonker instituut, 2022), als uitwerking van de (nog vast te stellen) Hervormingsagenda. Het gaat om de volgende functies:

1. Een stevig lokaal team doet altijd meer dan enkel indiceren.
2. Een stevig lokaal team heeft een sterke regierol.
3. Vindbare en toegankelijke hulp: Een stevig lokaal team is goed vindbaar, werkt outreachend, is aanwezig daar waar de doelgroep is, is er vroeg bij en voorkomt hiermee escalatie tot erger.
4. Een stevig lokaal team levert tijdig zorg aan alle jeugdigen die dat nodig hebben.
5. Handelen met een brede blik: Een stevig lokaal team heeft een brede blik en beslist samen met jeugdigen en ouders.
6. Een stevig lokaal team heeft een focus op maatwerk en is in staat de aanpak aan te passen.
7. Een stevig lokaal team stemt zorg af met partners, werkt aan collectieve voorzieningen in de wijk en stuurt met een gezamenlijke visie.
8. Een stevig lokaal team doet een deskundige analyse/triage en weet op tijd door te verwijzen.
9. Veilige leefomgeving: heb oog voor een veilige leefomgeving
10. Leren en verbeteren: verzamel inzichten over je handelen, deel ze, ga erover in gesprek en trek er lessen uit

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Landelijk wordt hard getrokken aan het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming dat uitgaat van vier basisprincipes; Gezinsgericht, Rechtsbeschermend en Transparant, Eenvoudig en Lerend. Binnen het Toekomstscenario is een grote rol weggelegd voor, wat zij noemen, de Lokale Teams; de lokale infrastructuur voor vragen, voor advies, hulp en steun. In onze gemeente zal het jeugd- en gezinsteam deze rol (grotendeels) vervullen. Dit betekent dat het jeugd- en gezinsteam een belangrijke rol krijgt in het voorkomen, signaleren en ondersteunen bij veiligheidsproblematiek. Daarbij wordt verwacht dat er gezinsgericht wordt gekeken en geacteerd, en dat zoveel mogelijk één vast gezicht verbonden blijft aan het gezin. Deze vaste medewerker betreft specialistische expertise indien nodig. Daarbij valt te denken aan specialistische kind- of volwassenhulp, schulddienstverlening, verslavingszorg e.d. Het jeugd- en gezinsteam krijgt daarmee in gezinnen waar sprake is van veiligheidsproblematiek een regisserende rol.

Hiernaast wordt regionaal een veiligheidsexpertiseteam ontwikkeld. Hierin worden taken en expertises gebundeld die nu (deels) bij de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), Veilig Thuis en de gecertificeerde instelling zijn belegd. Dit regionale veiligheidsteam kan worden betrokken door het jeugd- en gezinsteam. Ook kan het veiligheidsteam handelen naar aanleiding van signalen van inwoners, politie of andere instanties. Gezamenlijk dienen de 2 verschillende teams vanzelfsprekend goede samenwerkingsafspraken te hebben, te beschikken over een gezamenlijk instrumentarium voor risicotaxatie en screening op aard- en ernst van de problematiek en een gezamenlijk goed op elkaar aansluitend handelingsrepertoire.

Hoewel het woord 'Toekomstscenario' doet vermoeden dat deze gewenste situatie nog even op zich laat wachten, is de ontwikkeling daartoe in volle gang. Binnen de regio zullen we daarom gezamenlijk met Jeugdbescherming West en Veilig thuis bouwen aan een goede samenwerking conform de geschetste lijnen in het Toekomstscenario.

Hervormingsagenda: afbakening jeugdhulp

De uitvoering van de jeugdhulp staat nagenoeg voortdurend ter discussie. Dit betreft enerzijds de toename van het beroep op de jeugdhulp en daarmee de toename van de kosten, anderzijds gaat het over de kwaliteit en de uitvoering. Om dit te ondervangen moet de organisatie van de jeugdhulp verbeterd worden. Hiertoe wordt al geruime tijd met aanbieders, ministerie en gemeenten gewerkt aan een Hervormingsagenda. Het is de verwachting dat in mei meer duidelijk wordt over de Hervormingsagenda en de financiële voorwaarden (al dan niet vooraf inboeken van verwachte bezuinigingen).

Eén van de maatregelen in de Hervormingsagenda is het scherper afbakenen van de jeugdhulp: wat valt wel en wat valt niet onder jeugdhulp. Vooralsnog heeft dit geen gevolgen voor het werk van het jeugd- en gezinsteam.

Deel B

Organisatorische ontwikkeling

5. Taken en functies van het jeugd- en gezinsteam

Het jeugd- en gezinsteam is verantwoordelijk voor het leveren van gezinsgerichte hulp in de eigen omgeving van het kind/gezin, voor het betrekken van specialistische jeugdhulp, waarbij zij indien nodig ook de regie op het totale hulpverleningsproces kunnen voeren. De professionals binnen het jeugd- en gezinsteam zoeken nadrukkelijk de verbinding met samenwerkingspartners uit het voorliggende veld zoals de Driemaster, Tom in de buurt, het Serviceplein, huisartsen, onderwijs, kinderopvang en veiligheidspartners.

Uitwerking uitgangspunten

Laagdrempelig, zichtbaar en dichtbij

Het jeugd- en gezinsteam is een algemeen vrij toegankelijke voorziening. Iedere jeugdige of ouder kan zonder verwijzing bij het jeugd- en gezinsteam terecht. We vinden het belangrijk dat het jeugd- en gezinsteam:

1. Laagdrempelig en herkenbaar is, zodat:
 - inwoners, gezinnen en huishoudens het team makkelijk kunnen benaderen bij hulpvragen;
 - professionals het team makkelijk kunnen benaderen voor consultatie en advies.
2. (potentiële) problemen vroegtijdig signaleert en oppakt (samen met haar partners);
3. gezinnen, inwoners en huishoudens met problemen tijdig bereikt via outreachend werken door bijv. fysiek aanwezig te zijn bij/voor huisartsen, onderwijs en kinderopvang;
4. In de kernen aanwezig is en werkt, en onderwijs en kinderopvang niet alleen als vindplaats maar ook als werkplaats benut;
5. Via één telefoonnummer goed bereikbaar is.

Op deze wijze kunnen vragen tijdig worden opgepakt en kan eerder de juiste hulp op maat worden geboden. Het jeugd- en gezinsteam heeft geen 9:00-17:00 mentaliteit en hanteert flexibele werktijden, waarbij het mogelijk is om ook buiten kantooruren een afspraak te maken.

Dichtbij inwoners, organisaties en gemeente

Hulp wordt zoveel mogelijk in de eigen omgeving geboden. Het aansluiten bij en het versterken van het dagelijks leven staat centraal. Het jeugd- en gezinsteam is dichtbij de partners en professionals om zo vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid een goede oplossing voor de kinderen in onze gemeente te kunnen bieden. We zeggen hier bewust een goede oplossing en niet de beste oplossing. Niet altijd is de beste oplossing voorhanden of betaalbaar en vaak is goed ook goed genoeg.

Tijdig bieden van hulp

We streven ernaar dat er geen wachtlijst is voor het jeugd- en gezinsteam. Het is het streven dat het jeugd- en gezinsteam binnen een week na de aanmelding contact opneemt met de aanmelder (een jongere of ouders) en dat de eerste afspraak voor het onderzoeken van de hulpvraag met hen wordt gemaakt. De intake die volgt is geen moment, maar een proces. Het kan natuurlijk ook zo zijn dat een vraag of probleem direct met een goed advies wordt opgelost of beter door of samen met De Driemaster of Tom in de buurt kan worden opgepakt. Dit wordt afgestemd binnen het Kernteam.

Het is de bedoeling dat het jeugd- en gezinsteam een aanzienlijk deel van de vragen zelf kan oppakken en dat hierdoor de inzet van specialistische hulp afneemt.

Bij de afbakening van het werk van het jeugd- en gezinsteams met de aanvullende jeugdhulp geldt als onderliggend principe dat de vraag of een specifieke casus op zijn plaats is bij het jeugd- en gezinsteam wordt beantwoord langs de lijnen van expertise. Hebben de professionals in het team voldoende expertise om een passende oplossing te bieden? Duur en omvang (m.u.v. vormen van dagbesteding/dagbehandeling en residentiële inzet) van de benodigde inzet is in beginsel geen criterium bij de beantwoording van die vraag, evenmin of er sprake is van spoed of crisis. Als de benodigde expertise in het jeugd- en gezinsteam beschikbaar is, dan zijn zij in principe de aangewezen partij om passende hulp te bieden.

Gezinsgericht en doelgericht

Bij het bieden van hulpverlening en bij het bepalen van de benodigde specialistische hulpverlening staat het beoogde resultaat van de hulpverlening centraal. Hulpverlening vindt plaats op basis van een plan met duidelijke hulpverleningsdoelen en met inzet van methodisch handelen. De uitvoering van dit plan wordt periodiek gemonitord en geëvalueerd en kan – indien nodig – worden bijgesteld.

Het plan is gezinsgericht. Dit houdt in dat bij het bepalen van en bij het inzetten van de benodigde hulp wordt samengewerkt met partners die volwassenenhulp bieden (zoals Tom in de buurt en het Serviceplein). Het Kernteam is hiervoor het vehikel. Gezinsgericht houdt ook in dat andere partners zoals De Driemaster en de kindcentra betrokken kunnen worden bij het opstellen en uitvoeren van het plan.

Als een jongere ook na zijn/haar 18^e verjaardag hulp nodig heeft, wordt minimaal een half jaar voor de 18^e verjaardag een perspectiefplan opgesteld, dat is gericht op de toekomst.

Beschikkingsarm werken en mandaat

Het jeugd- en gezinsteam voert taken uit voor de gemeente. Hiervoor beschikken zij over een mandaat. Uit onderzoek blijkt dat het leggen van mandaat bij professionals bijdraagt aan de stevigheid van lokale teams. Het team werkt beschikkingsarm. Dit betekent dat alleen een beschikking wordt afgegeven bij een persoonsgebonden budget, een afwijzing of als de inwoner daarom vraagt.

Leren en ontwikkelen

We vinden het belangrijk dat het jeugd- en gezinsteam continu leert en zich verder ontwikkelt. Het gaat hierbij o.a. om het monitoren van de eigen prestaties, het blijven ontwikkelen van het eigen handelen en het blijven inzetten (op het versterken van de) samenwerking. Bij het leren en ontwikkelen trekken we samen op met gemeente Nieuwkoop en het jeugd- en gezinsteam Nieuwkoop.

Leren, monitoren en ontwikkelen zijn niet alleen opgaven voor het jeugd- en gezinsteam, maar is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor alle partners die zich inzetten voor de jeugdigen en volwassenen in onze gemeente. We willen dat zij samen hun doelen bepalen, samen kijken wie welke rol heeft om de gezamenlijke doelen te realiseren en dat zij samen monitoren in hoeverre het lukt om deze doelen te behalen (wat gaat goed, wat moet anders ...). Dit kan plaatsvinden binnen de werkgroep "Samen sterk voor de jeugd".

Positieve gezondheid

Een gemeenschappelijke manier van kijken binnen Kaag en Braassem is vanuit het perspectief van positieve gezondheid. Nagenoeg alle professionals in de eerste lijn, Tom in de buurt en De Driemaster werken volgens deze methodiek. Ook het jeugd- en gezinsteam wordt hierin getraind. Bij positieve gezondheid ligt de nadruk niet zozeer op ziekte, stoornissen en beperkingen, maar veel meer op de veerkracht van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven om te gaan.

Taken

Op grond van bovenstaande nadere uitgangspunten, maken de volgende taken onderdeel uit van het werk van het jeugd- en gezinsteam:

- Bieden van informatie en advies aan inwoners en professionals (in afstemming met het CJG)
- Signaleren van hulpvragen (vroegsignalering)
- Uitvoeren van een brede analyse van de hulpvraag en de context van het gezin (netwerkanalyse, verklarende analyse)
- Uitvoeren van basisdiagnostiek

- Bieden van hulp en, indien nodig, voeren van casusregie in eigen ondersteuningstraject.
- Inzetten van eigen- en samenkracht van de inwoner. Wat kan de inwoner zelf en samen met hulp vanuit de eigen omgeving (eigen netwerk en voorliggende voorzieningen)
- Inschakelen van specialistische hulp. Het lokale team blijft betrokken. De mate van betrokkenheid kan per jeugdige en gezin verschillen
- Handelen bij veiligheidsvraagstukken. De professionals van het jeugd- en gezinsteam hebben altijd aandacht voor de veiligheid van het kind en/of het gezin. De professionals van het jeugd- en gezinsteam volgen de Meldcode. De professionals kunnen ook een Verzoek tot Onderzoek indienen bij de Raad voor de Kinderbescherming
- Optreden in crisissituaties tijdens kantooruren
- Regie voeren op eigen en specialistische hulp, indien nodig. De procesregie ligt niet vanzelfsprekend bij het team. Bij betrokkenheid van meerdere partijen wordt in gezamenlijkheid afgesproken wie de procesregie voert
- Afhandelen aanvragen en uitvoeren evaluatie persoonsgebonden budget (pgb)
- Afgeven van beschikkingen, bij pgb of wanneer daarom gevraagd wordt
- Zoeken/maken van verbinding met partners / samenwerken voor gezamenlijke aanpak
- Initiëren en faciliteren van groepsaanbod: samen met andere jeugdhulpprofessionals en de sociale basis zoals scholen, kinderopvang (kindcentra), verenigingen, én met samenwerkingspartners zoals de jeugdgezondheidszorg, De Driemaster en Tom in de buurt. Hierbij betreft het jeugd- en gezinsteam waar nodig/mogelijk (ervaringsdeskundige) vrijwilligers en andere professionals.

Expertise

De professionals binnen het jeugd- en gezinsteam voldoen aan de kwaliteitseisen die in de Jeugdwet gesteld zijn (SKJ/BIG registratie). Om de taken en de opdracht uit te voeren is in ieder geval de volgende expertise nodig in het team:

- (intensieve) Jeugd & opvoedhulp inclusief ambulante gezinsbegeleiding
- Gezinsbegeleiding bij een verstandelijke beperking
- Gezinsbegeleiding bij psychische en psychiatrische aandoeningen
- (Complexe) echtscheiding en ouderschapsbemiddeling (samen met Tom en De Driemaster)
- Zicht op veiligheid
- Ontwikkeling van het jonge kind en van jongeren
- Basiskennis van volwassenenproblematiek, schulden etc om problemen vroegtijdig te kunnen signaleren en met partners op te kunnen pakken (Kernteam)
- Persoonsgebonden budget

Specialistische schil

Onder GO! voor jeugd zijn een viertal specialistische teams ingericht die voor onze gemeente en voor Alphen aan den Rijn werken. Het gaat om teams met de volgende expertise

- Integrale vroeghulp (ontwikkeling van het jonge kind)

- Specialistische ggz voor bijv. medicatiebegeleiding (team KJP)
- Multiproblematiek
- Voorkomen/verkorten uithuisplaatsingen

Deze laatste twee teams bieden intensieve kortdurende hulpverlening waarna het gezin weer op eigen kracht of met hulp van het jeugd- en gezinsteam verder kan. De komende periode onderzoeken we of we deze expertise op Rijnstreekniveau kunnen organiseren. Mocht dit lukken, vormen deze teams een specialistische schil voor het jeugd- en gezinsteam.

Functies en Formatie

Het jeugd- en gezinsteam bestaat uit zelfstandig werkende professionals die zelf of als team beslissen hoe in een bepaalde situatie gehandeld wordt. De teammanager ondersteunt het team daarbij zorgt voor een goed verloop van de dagelijkse gang van zaken (zoals bereikbaarheid, voortgang, kostenbeheersing). De teammanager is samen met de het aanspreekpunt voor de gemeente. Het team bestaat idealiter uit circa 10-12 personen. Dit betreft een uitbreiding van de huidige formatie, met name op het gebied van ambulant hulpverleners (nu circa 6 fte).

Functie	Toelichting	Formatie
Manager	Aanspreekpunt voor team en gemeente; voor dagelijkse gang van zaken	1 persoon; max 0,5 fte
Screeners	Uitvoeren vraagverheldering, triage, bepalen welke hulp nodig is. Is inclusief casusregie (bij inzet specialistische hulp) en zorgbemiddeling	2 personen; ca 1,5 fte
Sociaal makelaar+	Voor het leggen van verbindingen met de sociale basis, het aanspreekpunt voor partners. Bewaker van de transformatie. Moet bij de start worden betrokken om te kijken of jeugdhulp nodig is of dat er andere oplossingen mogelijk zijn. Maar ook bij lopende casuïstiek om te kijken naar afschalen en duurzame oplossingen.	1 persoon; max 1 fte
Ambulant hulpverleners	Bieden van hulpverlening aan kinderen en gezinnen.	Ca 8 personen (circa 7 à 8 fte), waarbij sommigen de rol van ambassadeur (contactpersoon voor onderwijs en kinderopvang) kunnen vervullen
PGB deskundige	Inzet van enkele uren per week ivm specifieke expertise. Wordt ook samen met Nieuwkoop gekeken naar de mogelijke inzet van anderen	Nog nader af te spreken: aantal uren per week
Gedragswetenschapper	Consultatie voor ambulant hulpverleners, bieden van behandeling en verbinding met huisarts,	2 personen; max 1 fte die ook contactpersoon voor de huisartsen zijn
Teamondersteuner		1 persoon; circa 0,5 fte

Voor de invulling van de functies wordt eerst gekeken naar de professionals die nu bij GO! voor jeugd werkzaam zijn, waarbij de professionals die in of voor Kaag en Braassem actief zijn een voorrangpositie hebben.

6. Organisatorische borging

Werkgeverschap

Cardea, een grote jeugdhulpaanbieder in onze regio, gaat het werkgeverschap uitvoeren voor de professionals in het jeugd- en gezinsteam. Dit betekent dat de professionals ofwel in dienst zijn/komen bij Cardea ofwel worden gedetacheerd naar Cardea. Cardea ontvangt hiervoor een incidentele subsidie van de gemeente. Grondslag hiervoor is artikel 2.1 van de Nadere regels subsidies gemeente Kaag en Braassem 2021. De mogelijkheid van het verstrekken is juridisch getoetst. Het verstrekken van een incidentele subsidie kan voor een periode van maximaal vier jaar. Omdat we gezamenlijk willen optrekken met gemeente Nieuwkoop zal de maximale duur naar waarschijnlijkheid korter zijn, aangezien Nieuwkoop al medio 2021 is begonnen met het verstrekken van een incidentele subsidie aan hun jeugd- en gezinsteam. We zullen daarom het jaar 2024 benutten om de organisatorische doorontwikkeling en financiering te onderzoeken.

Gedurende de subsidieperiode zorgt Cardea ervoor dat de formatie van het jeugd- en gezinsteam voldoende is en blijft om de taken, als genoemd in hoofdstuk 5, uit te voeren. Cardea zorgt voor kortdurende vervanging. Als langdurende vervanging nodig is, wordt dit in een vroeg stadium met de gemeente besproken. Als er vacatures binnen het team zijn, zorgt Cardea er in overleg met het team voor dat deze vacatures opgevuld worden. Aan het begin zal werving noodzakelijk zijn omdat er sprake is van een uitbreiding van het team.

Cardea zorgt ervoor dat de medewerkers van het jeugd- en gezinsteam (blijven) voldoen aan de wettelijke eisen op het gebied van kwaliteit en verantwoording (paragraaf 4.1 van de Jeugdwet).

ICT

Cardea draagt zorg voor de beschikbaarheid van persoonlijke devices voor de medewerkers van het jeugd- en gezinsteam. Cardea zorgt ook voor een goede telefonische en digitale bereikbaarheid van het team, mogelijk samen met de samenwerkingspartners binnen het Kernteam.

Huisvesting

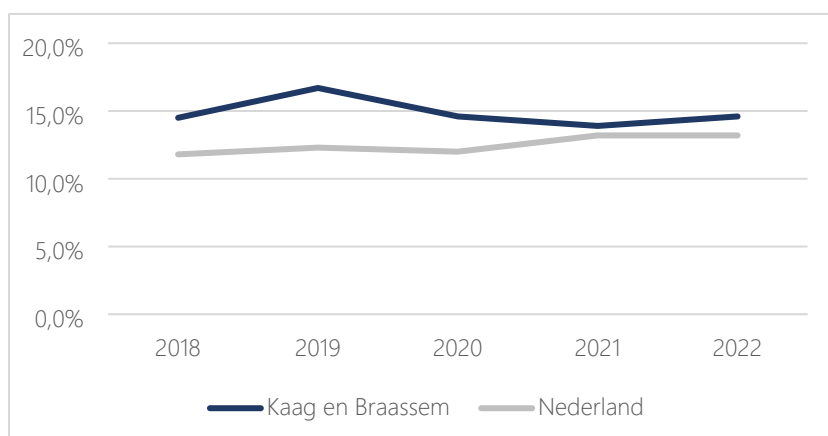
De ambulante hulpverleners en sociaal makelaar (gebiedsgerichte professionals) zijn nu in het gemeentehuis gevestigd (bovenste etage). Met een uitbreiding van het team en het meer lokaal inzetten van screeners en gedragsdeskundigen is het de vraag of de huidige huisvesting voldoende zal zijn. Sowieso moeten er nieuwe afspraken worden gemaakt over de huisvesting binnen het gemeentehuis (de huidige afspraken zijn gemaakt met GO! voor jeugd).

Het is de wens van de professionals (sociaal domein breed) om meer op locatie samen te werken, zodat verbindingen makkelijker tot stand komen. Het gaat hier met name om professionals van Tom in de buurt, jeugdhulp en De Driemaster. De komende periode moeten we de mogelijkheden om dit te realiseren onderzoeken. Belangrijk is ook dat de professionals daar werken, waar ook de inwoners komen: dus op de kindcentra als het gaat om kinderen en gezinnen.

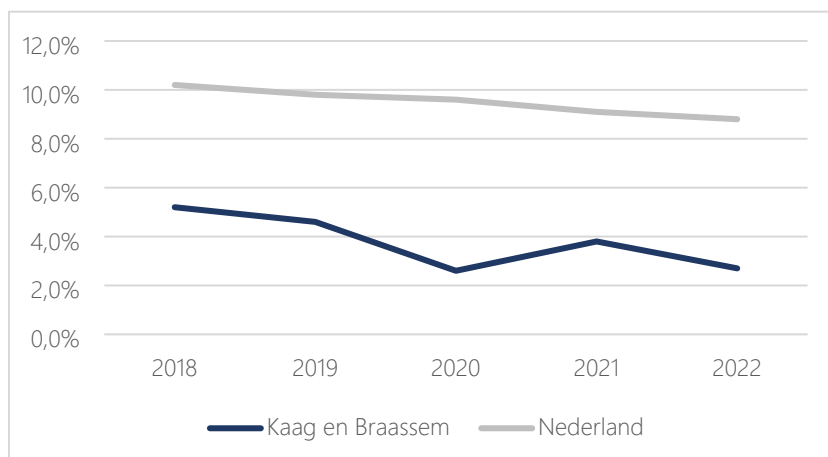
7. Cijfers

11,8% van de jeugdigen tot 18 jaar ontvangt jeugdhulp

In de eerste helft van 2022 ontving 11,8% van de jongeren tot 18 jaar een vorm van jeugdhulp in natura (landelijk is dit 10,7%). De meest ingezette vorm van jeugdhulp is ambulante jeugdhulp: bijna 90% van de jeugdigen en gezinnen ontvangt deze vorm van hulp (landelijk 83%). Op 31 december 2022 hadden 12 jeugdigen een vorm van jeugdhulp met verblijf, waarbij de meest ingezette vorm van jeugdhulp met verblijf pleegzorg is (8 kinderen).

Figuur 1: Aandeel jeugdigen tot 18 jaar met een vorm van jeugdzorg in natura

Figuur 2: Aandeel jeugdigen tot 18 jaar met jeugdhulp met verblijf

In 2021 ontvingen circa 70 jeugdigen en gezinnen hulp van het jeugd- en gezinsteam. Over 2022 zijn geen aantallen bekend vanwege registratieproblemen bij GO! voor jeugd. In totaal ontvingen eind 2022 circa 450 jeugdigen en gezinnen hulp van GO! voor jeugd.

Hulp wordt geboden door circa 40 aanbieders, 5 grote aanbieders

De jeugdhulp aan de kinderen en gezinnen in onze gemeente wordt verzorgd door circa 40 aanbieders (incl. de aanbieders binnen GO!). Bijna 40% van deze aanbieders heeft maar 1 jeugdige

in zorg. Vijf aanbieders bieden samen hulp aan meer dan 75% van de kinderen met jeugdhulp (goed voor circa 55% van de kosten).

Hulp door één aanbieder

Meer dan 80% van de kinderen en gezinnen krijgt hulp van één aanbieder, 14% van twee aanbieders, 4% van drie aanbieders en 1% (2 kinderen) krijgt hulp van vier aanbieders.

Leeftijd en duur

De gemiddelde leeftijd van kinderen in zorg is 12 jaar, de meest voorkomende leeftijd ligt tussen de 9-11 jaar, o.b.v cijfers over 2021. De meeste trajecten duren tussen de 1-2 jaar. 8% van de trajecten duurt 1-4 weken. 8% duurt 8 jaar of langer (25 kinderen); zij zorgen voor bijna 20% van de kosten in 2021.